

ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԺՆՆԴԵԱՆ

18 Յունուար 1975:

Սրբոց Յակոբեանց մայրավանքի զանգերը զուարթագին կը զօղանջեն աւետելու մանկացեալ Յիսուս Քրիստոսի ծնունդն ու յայտնութիւնը:

Սրբոց Յակոբեանց մայրավանքէն ներս արտակարգ եռուզեւ մը կը տիրէ. դարաւոր այս հաստատութիւնը տօնական տարրով հազած ըլլայ կարծէք հայկական միութիւններու արիւնքն ու արենոյշները իրենց փողերախումբերով ցուցադրական տողանցք կը կատարեն, որոնց շուտով կու գան միանալ քաղաքիս քրիստոնեայ միութիւններու արիւնքն ու խումբերը, հսկայ քանակ մը կազմելով վանքի մայր դարպասէն մինչև Յոսպէի Դուռ երկարող ճամբուն վերայ: Անոնք Միարանութենէն առաջ ճամբայ կ'ելլեն դէպի Բեթղեհէմ, Քրիստոսի Մանգեան քաղաքը, հոն դիմաւորելու Ամեն Պատրիարք Ս. Հայրն ու Միարանութիւնը:

Ու ահա վանքէն ներս ամէն ինչ կը լռէ, կ'ամայնայ բացի աւազ դուռէն, ուր, Միարանութիւն, պաշտօնէութիւն, ժողովուրդ, օտարներ, հետաւորացի պաշտօնեաներ ու ձայնափութի խօսնակներ արտակարգ եռուզեւ մը կը ստեղծեն, մինչ ժամը 9-30ին Ս. Աթոռիս բարեխնամ Պատրիարք՝ Ամենապատիւ Տ. Եղիշ Ս. Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան, չըջապատուած Ս. Աթոռիս միարան հայրերով և Աւագ Թարգմանի ու բարապաններու առաջնորդութեամբ հանդիսաւորապէս կ'իջնէ Պատրիարքարանէն, նախադահելու տպաւորիչ թափօրին ու Ս. Մանգեան հանդիսութիւններուն:

Յիսուս ինքնաշարժներ ժամը 10ին ընթացք կ'առնեն Սրբոց Յակոբեանց մայրավանքէն դէպի Բեթղեհէմ. ճամբան յատուկ հսկողութեան տակ անուած էր, թափօրը իր փառաւորութեան ու վեհութեան մէջ պահելու համար:

Ճամբու կէտին, Յունաց Ս. Եղիա վանքին մօտ թափօրը կը դիմաւորուի Բեթղեհէմի, Բեթ—Սահուրի, Բեթ—Ճէյէի պետական և այլ անձնաւորութիւններու կողմէ, որոնք, համաձայն դարաւոր դեղեցիկ աւանդութեան, եկած էին բարի դաշուստ մաղթելու Պատրիարք Ս. Հօր, իր օրհնարքը այցելութեան առիթով: Կարճ հիւրասիրութենէ ու բարիդալուստի արտայայտութիւններէ ետք, թափօրը ինքնաշարժներու կրկնապատկուած թիւով կը շարունակէ իր յամբաքայլ ընթացքը: Հինգ ձիաւոր-ոստիկաններ կը չըջապատեն Պատրիարք Ս. Հօր ինքնաշարժը, համաձայն արիւնքէ ի վեր զոյութիւն ունեցող իրավիճակի, որպէս յարգանք՝ ընծայուած պետութեան կողմէ:

Ժամը 11-30ին թափօրը կը հասնի Բեթղեհէմ, ուր ամէն ինչ հայկական է. զլիսաւոր դիմաւորողը կ'ըլլայ Բեթղեհէմի Հայոց Վանքի Տեսուչ՝ Հոգ. Տ. Մեսրոպ Վրդ. Տեփոյեան: Հայոց Վանքի զանգերը կը զօղանջեն, բերկրութեամբ լեցնելով հրապարակին վրայ խոնուած Հայ բազմութիւնը՝ Երուսաղէմէն, Եաֆայէն, Հաթֆայէն և երկրին այլ վայրերէն:

Թափօրը ընթացք կ'առնէ Մենդեան Տաճարի հրապարակէն, ուր դիմաւորութեան կը սպասէին Բեթղեհէմի քաղաքապետը, զինուորական կառավարիչը և ուրիշ բարձրաստիճան պետական ու ազգային անձնաւորութիւններ: Միարանութիւն ու ժողովուրդ, Թափօրական զնացքով և «Սորհուրդ մեծ» շարականի երգեցողութեամբ կը բարձրանան Ս. Մենդեան Տաճարին կից գտնուող հայապատկան Վանքը, ուր Պատրիարք Ս. Հօր «Պահպանիչ»-ով ժողովուրդը կը ցրուի՝ հանդստանալու և ճաշէն ետք կրկին շարունակելու կրօնական այս հոգեպարար ու շքեղ հանդիսութիւնը: Պատրիարք Ս. Հայրը վանքի տեսչարանին մէջ կ'ընդունի զինք զիմաւորելու եկողները, ու կարճ հիւրասիրութենէ մը ետք ներկաները խոր տալուորութեամբ հրաժեշտ կ'առնեն:

Յետ միջօրէի ժամը 2:30-ն է:

Զանգերը կրկին կը ղօղանջեն, Միարանութիւնն ու հաւատացեալ ժողովուրդը եկեղեցի կանչելով: Ամեն Պատրիարք Ս. Հայրը Թափօրով կ'իջնէ Ս. Մենդեան Տաճար ու «Հրաշափառ»-ով կ'առաջնորդուի սինազարդ գաւիթէն դէպի Ս. Այրը, իր ուխտն ու երկրպագութիւնը կատարելու:

Ամեն. Պատրիարք Ս. Հայրը հանդիսաւոր մուտք կը գործէ Բեթղեհէմ:

Հանդիսաւոր մուտքին կը յաջորդեն Ս. Մեսենդի յատուկ ծառու և երեկոյեան ժամերգութիւններն ու ձրագայրոյցի արարողութիւնը: Ապա Քրիստոսի Ս. Այրին մէջ կը մատուցուի հանդիսաւոր Սուրբ Պատարաղ Հոգչ. Տ. Նուրհան Վրդ. Մանուկեանի կողմէ, որմէ անմիջապէս յետոյ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Ս. Արքեպիսկոպոս Ասլանեանի նախապահութեամբ կը կատարուի Մենդեան նախատօնակ: Ապա Միարանութիւնն ու ժողովուրդը Թափօրով ու

չարականի երգեցողութեամբ, նոյն հանդիսաւորութեամբ անցնելով Տաճարի սինագոգի դաւիթէն, կը բարձրանան հայապատկան վանքը, ուր Աւետարանի ընթերցումէն ու «Փառք ի բարձունս»ի երգեցողութենէն ետք, ներկաները կ'երթան հանդատանալու :

Հայոց վանքի տեսչարանին մէջ Պատրիարք Ս. Հայրը ընթերթի պահուն իրեն սեղանակից կ'ունենայ պետական ու ազգային անձնաւորութիւններ :

Գիշերը, ժամը 10ին, Բեթղեհէմի Հայոց վանքի դանդերը կրկին կը ղողանջեն, Միաբանութիւնն ու ժողովուրդը հրաւիրելու կէս-գիշերային արարողութեան, որ տեղի կ'ունենայ Ս. Ծննդեան Տաճարի հայկական բաժնին մէջ :

Ժամը 11.30ին, արտակարգ եռուցեո մը կայ : Մինչ Ամեն . Պատրիարք Ս. Հայրը կը զգեստաւորուի, Աւագ Թարգմանի ու բարապաններու առաջնորդութեամբ բարձրաստիճան ու պետական անձնաւորութիւններ մուտք կը գործեն, տեղ դրուելով Ամեն . Պատրիարք Ս. Հօր կողքին : Արդէն իսկ ժամանած են Երուսաղէմի քաղաքապետը՝ Վսեմ . Թէտի Քօլլէք, Բեթղեհէմի քաղաքապետը՝ Վսեմ . Էլիաս Տրէյթ, նահանգային զինուորական կառավարիչն ու շատ ուրիշներ : Կէս գիշերին, շարականի երգեցողութեամբ թափօրը կ'իջնէ Ծննդեան Ս. Այրը, ուր մէկժամեայ տպաւորիչ արարողութիւնը կը ձայնասփոռի ուսիրակայանէն : Ամեն . Պատրիարք Ս. Հայրը մանկացեալ Յիսուսի Ս. Այրէն կրտսայ իր պատգամը Հայաստանի և Սփիւռքի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Բեթղեհեցոյ զուակներուն : Այս հոգեպարար արարողութենէն ետք, Ամեն . Պատրիարք Ս. Հայրը կը վերադառնայ Երուսաղէմ, մինչ Բեթղեհէմի մէջ կը շարունակուին կէս-գիշերային արարողութիւնները, նախազանութեամբ Լուսարարապետ Ս. Հօր :

Ժամը 1.30ին հայկական բաժնին մէջ կը մատուցուի Սուրբ Պատարար Հօգչ . Տ . Գեղարդ Արդ . Տառուարեանի կողմէ, որուն կը յաջորդէ «Զրկուելք»ի արարողութիւնը, նախազանութեամբ Լուսարարապետ Ս. Հօր :

Այս հոգեգրաւ արարողութենէն ետք Լուսարարապետ Ս. Հայրը Քրիստոսի Ս. Այրին մէջ կը մատուցանէ օրուան հանդիսաւոր Պատարարը, շնորհակատուած հոգեշնորհ հայրերով ու բարեշնորհ սարկաւազներով : Պատարարապետի առաւօտեան ժամը Յին :

Միաբանութիւնը կրկին թափօր կազմած և շարականի երգեցողութեամբ կ'անցնի սինագոգի դաւիթէն ու կը բարձրանայ հայապատկան վանքը, զանգերու ղողանջին միացնելու : Աւետարանական աւետիսն ու «Փառք ի բարձունս»ը :

Կարճ դադարէ մը ետք, Լուսարարապետ Ս. Հօր առաջնորդութեամբ ու նոյն հանդիսաւորութեամբ թափօրը Բեթղեհէմէն ճամբայ կ'ելլէ ու Երուսաղէմ կը հասնի ժամը Տին, ուր «Պորհուրդ մեծ» շարականի երգեցողութեամբ կը բարձրանայ Պատրիարքարան, Ամեն . Պատրիարք Ս. Հօր տալու Ծննդեան աւետիսը, զոր ն . Ամենապատուութիւնը իր կարգին կը փոխանցէ ներկայ ժողովուրդին ու «Պահպանիչ»ով կ'արձակէ բոլորը :

